

ՄԵՐԿԱՄԵՐՄԵՐ
GYMNOSPERMAE
ГОЛОСЕМЕННЫЕ

332. *Juniperus sabina* L. — Գիհի կազակական — Можжевельник казацкий

EN B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© www.zelenhoz.com

Վարկերգրիա: Վտանգված տեսակ է: Արևալը մասնատված է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ-ից պակաս է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Ցածր, սովորաբար հողի վրա փոփած բույս է, մինչև 50 սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ փայլուն, վառ կանաչ, նշտաբաժնե-գծային, սրացած, մեջքի կողմից ուռուցիկ և կեսի մտա վառ ընկած օվալ գեղձով: Կոները՝ մանր, 4–6 մմ արանագծով:

Տարածում: Հանդիպում է Սևանի (Փամբակ, Գարանակ), Գարեղեկի (Սելիմի լեռնանցք) և Մեղրու (Վահրավար, Գողթան լեռնագագաթի լեռնաճյուղեր) ֆլորիստիկական շրջաններում: EOO 410 քառ. կմ է, AOO՝ 12 քառ. կմ, լոկալիտետները՝ 3: Հայաստանից բացի աճում է Կովկասի այլ շրջաններում, Հարավային և Միջին Եվրոպայում, Սիբիրում, Հյուսիսային Մոնղոլիայում և Միջին Ասիայում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ենթալպյան գոտում, ծ. մ. 2400–2500 մ բարձրությունների վրա, քարաքարվածքային և մանրաքարառ լանջերին, հազվադեպ թփուտների մացառուտներում: Պտղաբերում է հողիս-հոկտեմբերին: Լավ բազմանում է վեգետատիվ ճանապարհով, առատ պտղաբերում է:

Մանանափակող գործոններ: Մանանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, կլիմայի զրբալ փոփոխություն:

Պահպանության միջոցառումներ: Պապուլյացիայի մի մասը պահպանվում է «Սևան» ազգային պարկի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել հետազոտական աշխատանքներ պապուլյացիայի ծավալը և կառուցվածքը ճշտելու և նոր աճելավայրեր հայտնաբերելու համար, պապուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. Area of distribution is severely fragmented. The extent of occurrence (EOO) and the area of occupancy (AOO) are less than 500 km².

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Low, usually prostrate shrub up to 50 cm. Leaves shiny, bright green, lanceolate-linear, acuminate, domed on the back, with impressed ovale gland in the middle part. Cones small, 4–6 mm in diam.

Distribution. It occurs in Sevan (vicinity of Pambak and Daranak villages), Darelegis (Selim mountain pass) and Meghri (Vahravar, Goghlan mountain peak) floristic regions. EOO is 410 km², AOO is 12 km². Number of locations is 3. Beyond the borders of Armenia it is distributed in other regions of the Caucasus, South and Central Europe, Siberia, North Mongolia and Central Asia.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. It grows in sub-alpine mountain belt, at the altitude of 2400–2500 meters above sea level, on the slopes covered with screes and gravel, rarely in shrubberies. Fruiting (richly) from July to October. It breeds well by vegetative reproduction.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by global climate change.

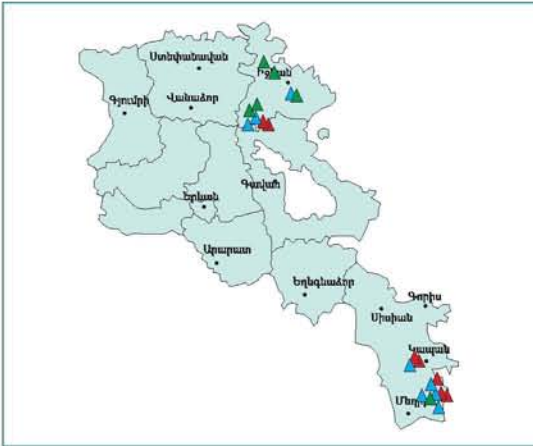
Conservation actions. Part of the population grows in the area of “Sevan” National Park. Necessary: survey on population numbers and range, search of new habitats, monitoring of the state of the population.

Սկզբնաղբյուրներ/References

- Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Красная книга Армянской ССР. 1989: 41. Ереван.
Тахтаджян А. Л. 1954. Род *Juniperus*. Флора Армении, 1: 88–99. Ереван.
Վազմով՝ Ժ. Ա. Հակոբյան
Compiler Zh. A. Hakobyan

333. *Taxus baccata* L. — Կենի հարապարդային – Тисс ягодный

VUB 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© Գեորգի Ֆայվուշ
© Georgi Fayvush

Կարեգորիա: Վտանգված տեսակ է: Երբորդական դարաշրջանի այս ռելիկտային տեսակը տարածված է Իջևանի և Չանգեզուրի ֆորիստիկական շրջաններում՝ առաջացնելով մի քանի համեմատաբար խոշոր պուրակներ և հանդիպելով առանձին ծառերի ձևով հաճարի և կաղնու անտառներում: Տեսակի աճման պայմանների փոփոխությունը կարող է հանգեցնել բնակության շրջանի կրճատմանը:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 2 կարգավիճակով՝ հազվագյուտ տեսակ:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Մշտադալար ծառ է, մինչև 25 մ բարձրության, կարճամոխրագույն բնով մինչև 1 մ արամագծով, հարթ կամ քիթելիկավոր: Տերևները՝ 5–8 տարի պահպանվող, երկարանշտարած, սավաթակ, երաստային ջղերով, սուր, կարճ կտրուկով, փայլուն: Հատապատուր՝ վառ կարմիր:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Իջևանի (Ալանարայի և Ոսկեպարի կենտ պուրակներում և հարակից անտառներում) և Չանգեզուրի («Շիկահոյ» պետական արգելոց) ֆորիստիկական շրջաններում: EOO 2870 քառ. կմ է, AOO՝ 64 քառ. կմ: Լեկայիտաները՝ 10: Բացի Հայաստանից աճում է Կովկասում, Եվրասիայում, միջերկրածովյան ավազանի երկրներում, Հարավային Աֆրիկայում, Փոքր Ասիայում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահարկություններ: Աճում է ստորին և միջին լեռնային գոտիներում ծ. մ. 700–1500 մ բարձրությունների վրա, գետերի ափերին, անտառներում: Ունի արժեքավոր բնափայտ:

Սահմանափակող գործոններ: Դժվարացած սերմնային վերականգնում, կլիմայի զորքով փոփոխություն:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանվում է «Շիկահոյ» պետական արգելոցում և «Դիլիջան» ազգային պարկի «Ալանարայի» կենտ պուրակում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պալուլոսցիաների վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Vulnerable species. This relic species of the Tertiary period is distributed in Idjevan and Zangezur floristic regions forming several relatively large groves. Individual trees are met in beech and oak forests. The change in habitat conditions may cause degeneration of habitats.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 2: Rare species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Evergreen tree up to 25 m high and 1 m in diameter. Bark reddish–grey, smooth or laminate. Leaves lasting 5–8 years, linear to lanceolate, flat, with domed vein, acuminate, with short petiole. Seed with bright red ariloid.

Distribution. In Armenia it occurs in Idjevan (groves of “Yew of Akhnabat” and “Yew of Voskepar” and neighboring forests) and Zangezur (“Shikahogh” state Reserve) floristic regions. EOO is 2870 km², AOO is 64 km². Locations are 10. Beyond the borders of Armenia it grows in the Caucasus, Europe, countries of the Mediterranean Sea basin, South Africa, Asia Minor.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. It grows in lower and middle mountain belts, at the altitude of 700–1500 meters above sea level, along riversides, in the forests. It has valuable timber.

Limiting factors. Hindered seed reproduction, global climate change.

Conservation actions. The species is conserved in “Shikahogh” state Reserve and “Yew of Akhnabat” grove in “Dilijan” National Park. Necessary: monitoring of the state of the population.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Тахтаджян А. Л. 1954. Род Taxus.
Флора Армении, 1: 77–81. Ереван.
Красная книга Армянской ССР. 1989: 42–43. Ереван.
Меницкий Ю. Л. 2003. Род Taxus.
Конспект флоры Кавказа, 1: 174. Санкт–Петербург.
Վազմով Կ. Գ. Թմանյան
Compiler K. G. Tamanyan